

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ เพื่อเปิดโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาแก่ประชาชนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น มีลักษณะเป็นมหาวิทยาลัยเปิด ยึดหลักการศึกษาคลอดชีวิต มุ่งพัฒนาคุณภาพของประชาชนทั่วไป เพิ่มพูนวิทยฐานะแก่ผู้ประกอบการอาชีพ และขยายโอกาสทางการศึกษาต่อสำหรับผู้สำเร็จมัธยมศึกษา เพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ และสังคมด้วยการจัดระบบการเรียนการสอนทางไกล (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2526 ก:8) ซึ่งเป็นระบบการสอนที่เอื้ออำนวยให้นักศึกษาใช้เวลาว่าง ศึกษาด้วยตนเองตามความพร้อม ความสะดวก และความสนใจของตัวนักศึกษาเอง โดยศึกษาจากสื่อต่อไปนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2527 : 2)

1. ศึกษาจากสื่อแกนกลาง ได้แก่ เอกสารการสอน แบบฝึกปฏิบัติ เทปเสียง และวัสดุการศึกษาอื่นๆ ที่ส่งไปให้นักศึกษาทางไปรษณีย์
2. ศึกษาจากสื่อที่จัดขึ้นประกอบชุดวิชาต่างๆ ได้แก่ สื่อทางวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์
3. เข้ารับการสอนเสริม ณ ศูนย์บริการการศึกษาประจำท้องถิ่น จากอาจารย์สอนเสริมประจำศูนย์บริการการศึกษาต่างๆ ทุกจังหวัดทั่วประเทศ
4. ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากวัสดุการศึกษา ณ ห้องสมุดต่างๆ และที่มุม มสศ. ในห้องสมุดประชาชนประจำจังหวัดต่างๆ
5. ในบางชุดวิชา นักศึกษาจะต้องเข้าทำการทดลองในห้องปฏิบัติการ ศึกษาค้นคว้า และทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย ณ สถานที่ที่มหาวิทยาลัยกำหนด

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเปิดรับนักศึกษาครั้งแรกในปีการศึกษา 2523 ในสาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์และสาขาวิชาวิทยาการจัดการ มีผู้สนใจสมัครเข้าเป็นนักศึกษามากมาย โดยขึ้นทะเบียน
เป็นนักศึกษาทั้งสิ้น 82,139 คน ในปีการศึกษา 2525 มหาวิทยาลัยเปิดรับนักศึกษาเป็นรุ่นที่ 2 มีผู้
ขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาใหม่ 69,561 คน และในปีการศึกษา 2526 มีผู้ขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาใหม่
50,154 คน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2526 ค : 3-7) จากข้อมูลดังกล่าวมาแล้วจะเห็นว่า
ระบบการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้รับความสนใจจากนักศึกษา และประชาชน
ทั่วไปอย่างมากมาย ซึ่งบุคคลเหล่านี้มีถิ่นที่อยู่กระจายอยู่ทั่วประเทศ

ในปีการศึกษา 2526 นักศึกษาที่สมัครเข้าเรียนในระบบการสอนทางไกลรุ่นแรกของสาขา-
วิชาศึกษาศาสตร์ และสาขาวิชาวิทยาการจัดการ ได้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรีต่อ
เนื่อง 2 ปี เป็นบัณฑิตรุ่นแรกของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช บัณฑิตรุ่นแรกนี้เป็นผลที่ได้รับจาก
ความพยายามของบุคคลที่ร่วมมือกันหลายฝ่าย และหลายหน่วยงานในสังคม นับเป็นความภาคภูมิใจของ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช วิจิตร ศรีสอ้าน ได้กล่าวไว้ว่า (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
2526 ข : 2) "มสธ. เปิดสอนมาครบวงจร มีผู้จบเป็นบัณฑิตรุ่นแรกถึงประมาณ 8,000 คน ยังผล
ให้เกิดความเชื่อมั่นว่าระบบการสอนทางไกลสมบูรณ์แบบที่ มสธ. บุกเบิก และนำมาใช้เป็นครั้งแรกใน
ประเทศไทยนั้น เป็นระบบที่ผู้เรียนเรียนจบได้ และผู้สอนสามารถจัดบริการการศึกษาด้วยวิธีที่ได้ผลสม
ความมุ่งหมาย เป็นเรื่องที่ยิ่งผู้รับและผู้ให้สมถวิล..." ผู้รับที่สมถวิลนั้นก็คือ ผู้ประสบผลสำเร็จเป็น
บัณฑิตใหม่ ซึ่งนับว่ายังมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับผู้สมัครรุ่นแรกจำนวน 82,139 คน คิดเป็นประมาณ
ร้อยละ 10 เท่านั้น หากได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์การเรียน และภูมิหลังของบัณฑิตเหล่านี้
และค้นพบความหมายและความสำคัญของปัจจัยต่างๆ ที่เกื้อกูลหรือสกัดกั้นในการหาความรู้ จากรบบ
การสอนทางไกล ความรู้ความเข้าใจที่ได้รับน่าจะเป็นประโยชน์แก่บุคคลผู้สนใจในระบบ การสอนทาง
ไกลทั้งปวง คือผู้ที่กำลังจะเป็นนักศึกษาและผู้ที่เป็นนักศึกษาอยู่แล้ว รวมตลอดถึงประชาชนผู้ไม่หาความ
รู้ทั่วไป

จะพบว่าลักษณะรูปแบบและวิธีการสอนในระบบการสอนทางไกล ของมหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมมาธิราชมีเอกลักษณ์ที่แตกต่างจากระบบการเรียนการสอนทั่วไปที่มีอยู่ในประเทศไทย ผู้วิจัยจึง
สนใจที่จะศึกษาถึงลักษณะส่วนตัวของบัณฑิต การปรับตัวให้เข้ากับระบบการสอนทางไกลที่ใช้สื่อประสม

ทั้งหลาย โดยผู้วิจัยจะศึกษาเปรียบเทียบระหว่างบัณฑิตกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง กับกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าผลการวิจัยนี้จะ เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่กำลัง เป็นนัก - ศึกษา ซึ่ง เปรียบเสมือนผู้รับและมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรณามาธิราชซึ่ง เปรียบเสมือนผู้ให้

ในการนี้ผู้รับ คือผู้สนใจในระบบการเรียนการสอนทางไกล ซึ่งได้แก่ ประชาชนผู้สนใจ ใฝ่ความรู้ทั่วไป ผู้ที่กำลังจะเป็นนักศึกษาและผู้ที่เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรณามาธิราช บุคคลเหล่านี้สามารถนำความรู้ ความเข้าใจ หรือผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ในการปรับตัว ให้สอดคล้องกับการเรียนในระบบการเรียนการสอนทางไกล ซึ่งเป็นระบบใหม่นี้ เพื่อประโยชน์ทั้งค่านับได้รับความรู้เพิ่มขึ้น และประสบความสำเร็จในการศึกษา

ในการนี้ผู้ให้ คือมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรณามาธิราชก็จะได้ทราบถึงปัญหาและข้อจำกัดต่างๆ ของผู้รับ เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงลักษณะ รูปแบบ และวิธีการสอนให้ตรงกับ ความต้องการของผู้รับที่แท้จริง และ เชื่อว่าช่วยทำให้ผู้รับปรับตัวต่อการเรียนแนวใหม่นี้ได้เป็นอย่างดี อันจะ เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ ซึ่งความสำเร็จที่ได้รับนี้จะช่วยยกระดับความ เข้มแข็งของมหา - วิทยาลัยต่อระบบการเรียนการสอนทางไกล เพิ่มขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อ เปรียบ เปรียบเทียบผลหลังของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรณามาธิราช ในแต่ละสาขา วิชา ระหว่างกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง กับกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ ในด้าน เพศ อายุ รายได้ขณะศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพของคู่สมรส จำนวนบุตร อายุของ บุตร อาชีพของบัณฑิต และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่ เรียน

2. เพื่อ เปรียบ เปรียบเทียบวิธีการศึกษาของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรณามาธิราช ในแต่ละ สาขาวิชา ระหว่างกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง กับกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ ใน ด้านการเข้ารับฟังการสอน เสริม การศึกษาเอกสารการสอน การรับฟังรายการวิทยุกระจาย เสียงประกอบชุดวิชา การชมรายการโทรทัศน์ประกอบชุดวิชา การค้นคว้าหนังสืออื่น ๆ และ การใช้บริการมุม มสธ.

๓. เพื่อศึกษาลักษณะในด้านภูมิหลังและวิธีการศึกษาของบัณฑิตกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง และบัณฑิตกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ แยกตามสาขาวิชา

๔. เพื่อศึกษาสหสัมพันธ์ของภูมิหลังและวิธีการศึกษาในด้านต่าง ๆ ของบัณฑิตแต่ละกลุ่ม และเปรียบเทียบค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรคู่เดียวกัน ระหว่างกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงกับกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ แยกตามสาขาวิชา

เนื่องจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้ ยังไม่มีผู้ใดศึกษามาก่อน นอกจาก ศศิธร มั่นสงวน (๒๕๒๓:๕๑-๕๔) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบภูมิหลังของบัณฑิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง ระหว่างกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง กับกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ ผลการวิจัย พบว่า สถานภาพการสมรส ลักษณะการมาศึกษาของบัณฑิตบางคณะแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานดังนี้

สมมติฐานในการวิจัย

๑. ภูมิหลังของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช แต่ละสาขาวิชา กลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง ต่างจากภูมิหลังของบัณฑิตกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ

๒. วิธีการศึกษาของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช แต่ละสาขาวิชา กลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง ต่างจากวิธีการศึกษาของบัณฑิตกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ

๓. สหสัมพันธ์ของภูมิหลังและวิธีการศึกษาด้านต่าง ๆ ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช แต่ละสาขาวิชา กลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง ไม่แตกต่างจากสหสัมพันธ์คู่เดียวกันของบัณฑิตกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ศึกษา เป็นบัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2525 สมัครเข้า เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในปีการศึกษา 2523 โดยศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรีต่อเนื่อง 2 ปี

2. การวิจัยนี้มุ่งศึกษาภูมิหลังและวิธีการศึกษาของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ระหว่างกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงกับกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ ในด้าน เพศ อายุ รายได้ขณะศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพของผู้สมรส จำนวนบุตร อายุของบุตร อาชีพของบัณฑิต ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียน การเข้ารับฟังการสอนเสริม การศึกษาเอกสาร การสอน การรับฟังรายการวิทยุกระจายเสียงประกอบชุดวิชา การชมรายการโทรทัศน์ประกอบชุดวิชา การค้นคว้าหนังสืออื่นๆ และการใช้บริการมูม มสธ.

ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการวิจัยครั้งนี้ถือว่า ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามบัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เป็นข้อมูลที่ผู้ตอบตอบด้วยความจริงใจ

ความจำกัดของการวิจัย

1. ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม เป็น เครื่องมือรวบรวมข้อมูล เพียงอย่างเดียว ข้อมูลที่ได้ อาจไม่สมบูรณ์เท่ากับการใช้เครื่องมือหลายๆ อย่างประกอบกัน

2. อาจมีองค์ประกอบอื่นที่เป็นผลให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงหรือต่ำ ซึ่งผู้วิจัยไม่ได้ศึกษาครอบคลุมไปถึง

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

บัณฑิต หมายถึง บุคคลที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชรับรองว่ามีสภาพ เป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในปีการศึกษา 2523 ในหลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง 2 ปี ซึ่งศึกษาจบหลักสูตรในปีการศึกษา 2525 และสภามหาวิทยาลัยได้อนุมัติให้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีในปีการศึกษา 2525 มีบัณฑิตอยู่ 2 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ และสาขาวิชาวิทยาการจัดการ

สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน หมายถึง สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ซึ่งแต่ละสาขาวิชามี 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง คือบัณฑิตที่ได้รับปริญญาเกียรตินิยมอันดับหนึ่ง ซึ่งมีคุณสมบัติคือ สอบได้ครบ 12 ชุดวิชา ไม่เคยสอบได้ลำดับชั้น U (ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 60) ไม่เคยเรียนซ้ำชุดวิชาใดเพื่อยกระดับคะแนน และมีชุดวิชาสะสมของลำดับชั้น H (ได้คะแนนร้อยละ 76 ขึ้นไป) ไม่ต่ำกว่า 9 ชุดวิชา คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรไม่ต่ำกว่า 3.57
2. กลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ คือบัณฑิตที่จบการศึกษาโดยได้คะแนนลำดับชั้น S (ได้คะแนนร้อยละ 60-75) ทั้ง 12 ชุดวิชา คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรเท่ากับ 2.30

ภูมิหลังของบัณฑิต - หมายถึง เพศ อายุ รายได้ขณะศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพของคู่สมรส จำนวนบุตร อายุของบุตร อาชีพของบัณฑิต และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียน

วิธีการศึกษาของบัณฑิต หมายถึง การเข้ารับฟังการสอนเสริม การศึกษาเอกสารการสอน การรับฟังรายการวิทยุกระจายเสียงประกอบชุดวิชา การชมรายการโทรทัศน์ประกอบชุดวิชา การค้นคว้าหนังสืออื่น และการใช้บริการมุม มสธ.

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงลักษณะของบัณฑิตที่มีแนวโน้มที่จะเป็นลักษณะของกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง และกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ
2. เป็นแนวทางเบื้องต้นในการปรับปรุงการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
3. เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้บริหารในการวางแผนในการวางแผนการจัดการศึกษา
4. เพื่อเป็นแนวทางแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชขณะที่กำลังศึกษาอยู่